

**SOSYAL HİZMET UZMANI ADAYLARININ SOSYAL SORUN ÇÖZME
DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

*Examining of Social Problem Solving Levels of Social Worker Candidates According to Some
Variables*

Melike YALÇIN¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sandıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Sosyal Hizmet Bölümü, Afyonkarahisar, myalcin@aku.edu.tr, orcid.org/ 0000-0002-2312-276X

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received:
01.05.2024
Kabul/Accepted:
09.09.2024

DOI:

10.18069/firatsbed.1476932

Anahtar Kelimeler

Sosyal Sorun, Sorun
Çözme, Sosyal Hizmet
Uzmanı Adayı

Keywords

Social Problem, Problem
Solving, Social Worker
Candidates

ÖZ

Sosyal hizmet, bireylerin sosyal işlevselliklerini arttırmak için sosyal sorunların çözümüne katkıda bulunmayı amaçlayan başta dezavantajlı gruplar olmak üzere tüm birey ve toplumun refahını önceleyen bir meslek ve disiplindir. Sosyal hizmet uzmanı adaylarının gelecekte nitelikli hizmet sunabilmeleri için kendi yaşamlarında karşılaşılabilecekleri sosyal sorunları çözebilme becerisine sahip olmalarının önemli bir yerde durduğu düşünülmektedir. Bu anlamda sosyal hizmet uzmanı adaylarının sorun çözme becerilerini tespit etmenin ve geliştirmeye yönelik adımların belirlenmesinin gerekli olduğu değerlendirilmektedir. Bu araştırma, sosyal hizmet uzmanı adaylarının sosyal sorun çözme düzeylerinin bazı değişkenlerle arasındaki ilişkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya Afyon Kocatepe Üniversitesi sosyal hizmet bölümündeki gönüllü 163 kişi katılım sağlamıştır. Araştırmada Sosyo-demografik Bilgi Formu ve Sosyal Sorun Çözme Envanteri kullanılmıştır. Katılımcılar genel olarak ortalamanın üzerinde sosyal sorun çözme becerisine sahiptir. Sosyal sorunları çözerken daha çok düşünme ve eyleme dayalı rasyonel sorun çözme yöntemini kullanmaktadırlar. Katılımcıların sosyal sorun çözme düzeyi ile öğrenim gördükleri sınıf, aile yapısı, yaşadıkları yer ve sosyal sorunlara ilgi düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Cinsiyet ve sosyal hizmet bölümünü isteyerek seçme, katılımcıların sosyal sorun çözme düzeyinde herhangi bir farklılık göstermemektedir. Tüm sonuçlar kapsamında sosyal hizmet uzmanı adaylarının sosyal sorunlara sahip müracaatçılarla çalışacakları göz önünde bulundurulduğunda sorun çözme becerilerini geliştirmeleri kapsamında önerilerde bulunulmuştur.

ABSTRACT

The field of social work is a professional discipline with the objective of addressing the social problems that hinder the functioning of individuals in society. The primary focus of the social work profession is to enhance the well-being of all individuals, particularly those who face social disadvantage or marginalization. One might posit that it is crucial for social work candidates to be able to address social issues that they may encounter in their own lives, in order to ensure that they are adequately prepared to deliver qualified services in the future. From this standpoint, it is deemed essential to ascertain the problem-solving abilities of social worker candidates and to delineate strategies for their enhancement. The objective of this study was to examine the association between the social problem-solving abilities of social work candidate and several variables. A total of 163 participants from the Department of Social Work at Afyon Kocatepe University were involved in the study. Socio-demographic Information Form and Social Problem-Solving Inventory were used in the study. The majority of participants demonstrated above-average social problem-solving abilities. The findings indicated that there was no significant correlation between participants' sexual orientations and their capacity to resolve societal problems. The findings revealed the need to foster the problem-solving abilities of social work candidates, as they will be working with individuals facing social issues in their practice.

Atf/Citation: Yalçın, M. (2024). Sosyal Hizmet Uzmanı Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34, 3, 1403-1419.

Sorumlu yazar/Corresponding author: Melike YALÇIN, myalcin@aku.edu.tr.

1. Giriş

Bu çalışmanın giriş bölümünde bazı anahtar kavramların üzerinde durulması ve açıklanmasının yararlı olacağı değerlendirilmiştir. Bu kapsamda öncelikle sorun, çözüm, sosyal sorun, sorun çözme becerisi gibi araştırmanın özüne kaynaklık eden temel kavramlar açıklanacaktır.

Sorun, bireylerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları bazı engellere etkili bir şekilde yanıt verememeleri olarak tanımlanmaktadır. Sosyal sorun kavramının ise daha geniş bir kapsamda ele alındığı görülmektedir. D'zurilla, Nezu ve Maydeu-Olivares (2004) sosyal sorunları kişisel, kişilerarası ve toplumsal sorunlar olarak ele almaktadırlar. Yaşam içerisinde karşılaşılan sorunlar aynı zamanda sosyal süreçleri de ifade etmektedir (Arslantürk ve Harput, 2024). Bu çerçevede evlilik ve aile sorunları, dışlanma, ayrımcılık, bilişsel, davranışsal ve duygusal sorunlarla karşılaşılabilirliğini ifade etmektedirler. Bununla birlikte sosyal sorunları toplum tarafından belirlenmiş ve daha geniş sosyal sistemlere müdahale edilmesi gereken bir tanım çerçevesinde ele alan yaklaşımlarda bulunmaktadır. Bu kapsamda her sorun sosyal sorun olarak ele alınmamaktadır (Kallen, Miller ve Daniels, 1989; Bozdağ Tulum, 2023). Bireyler yaşamlarında sosyal işlevselliklerini etkileyecek bireysel ve bireysel olmayan birçok sorunla karşılaşabilirler. Yoksulluk, zihinsel, fiziksel ve psikolojik sorunlar, aile ve eş sorunları, kişiler arası çatışmalar, ayrımcılık vb. bunlardan bazılarıdır. Bu kapsamda sosyal sorunların kişisel, kişilerarası ve yapısal nitelikte olabileceği görülmektedir.

Çözüm ise bireyin karşılaştığı sorun durumlarına ilişkin eylemlerinin bir sonucu olarak ifade edilmektedir (Eskin, 2014). Bununla birlikte sorun çözme, bir sorun durumunu gidermeye yönelik bireyin bilişsel veya davranışsal başa çıkma becerilerini kullandığı bir süreci ifade etmektedir. Başka bir tanımda ise sorun çözme bireyin strese uyum sağlama kapasitesi olarak adlandırılmıştır (D'zurilla ve Nezu, 1999). Sorun çözme aynı zamanda sorun durumuna gösterilen tepkinin yanında çözüm için en uygun seçeneği seçebilmek kapasitesidir. Bu kapsamda nesnel düşünme, parçalara ayırma, yeni ve etkili sonuçlara ulaşabilmek için analiz yapma gibi becerileri de içermektedir (Soylu ve Pala, 2018). Etkili sorun çözme, sorun çözme amacına ulaşmak için olumlu sonuçların artırıldığı ve olumsuz sonuçların azaltıldığı bir durum olarak da ifade edilebilmektedir. Sorun çözmede bireyin bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkilerinin düzenlenmesinin önemine dikkat çekilmektedir. Sorun çözme becerisi, bireyin öncelikle sorunu hem bilişsel hem de davranışsal olarak ele alarak anlaması ve ardından sorunla başa çıkmak için kendi rehberliğine dayalı etkili başa çıkma mekanizmalarını kullanması olarak da açıklanmaktadır (Reis ve Heppner, 1993; Maydeu-Olivares ve D'zurilla, 1995). Bu kapsamda karşılaşılan sorunları çözebilme becerisine sahip olmak psikososyal iyi oluşun sağlanmasında önemli bir yerde durmaktadır.

Daha önce de ifade edildiği gibi stresli durumlara uyum sağlamak ve bu durumlarla başa çıkmak için sorun çözme becerileri önemli bir rol oynamaktadır. Öte yandan, etkin olmayan sorun çözme çabaları stresli sonuçlara ve psikolojik uyumsuzluğa yol açabilir (Şahin, Şahin ve Heppner, 1993). Soruna bakış açısı, mevcut sorunu derinleştirmek ya da çözüme ulaştırmak noktasında belirleyicidir (Hamamcı ve Çetin, 2023). Nihayetinde uygun sorun çözme becerisinin kullanılmadığı durumlarda ilave sorunlar ortaya çıkabilmekte, bireylerde depresyon, saldırganlık ve intihar durumlarına da rastlanmaktadır (Eskin ve Aycan, 2009). Sorun çözmede rastgele bir yaklaşımın çözüm noktasında işe yaramayacağı da vurgulanmaktadır (Danış ve Kara, 2016).

Sorun çözmede iki boyutun bulunduğu bahsedilmektedir. Bunlar “sorun yönelimi” ve “sorun çözme becerileridir”. “Sorun yönelimi” daha çok sorunun çözümünde bireyin bilişsel ve duygusal yönelimini kullanmasını ifade etmektedir. Daha çok bireyin şemaları üzerinden şekillenmekte olup, söz konusu şemalar sorun çözümünde olumlu ya da olumsuz bir özellik gösterebilmektedir. Burada sorun çözme becerisine olan inanç, duyguların düzenlenmesi, kendine güven gibi faktörler etkilidir. Bu kapsamda bilişsel ve duygusal yönü bulunan sorun yönelimindeki herhangi bir olumsuz eğilimin bireyin sorun çözme becerisini geriletebileceğini söylemek mümkündür (Elliott, Herrick, Macnair-Semands ve Harkins, 1994; Maydeu-Olivares ve D'zurilla, 1995; D'zurilla ve diğerleri, 2004).

Akla uygun sorun çözme olarak da adlandırılabilir “sorun çözme becerilerinde” ise bireyler sorunun çözümünde bir takım işlem basamaklarını yerine getirirler. Burada sistematik bir sorun çözme tekniği kullanılmaktadır. Bu teknikler dört bölümde incelenmektedir. Bunlar; sorunun tanımlanması ve formüle edilmesi, olası çözüm seçeneklerinin üretilmesi, en iyi çözüm seçeneğinin seçilmesi (karar verme) ve seçilen çözüm seçeneğinin uygulanması ve değerlendirilmesidir. Sorunun tanımlanması ve formüle edilmesi bireyi çözüme yaklaştıran bir süreçtir. Sorun tanımlandıktan sonra alternatif çözümler üretilir. Üretilen alternatif

çözüm seçeneklerinden en uygun olanının seçilmesi karar verme aşamasında gerçekleşir. Karar verildikten sonra sıra uygulama ve değerlendirmeye gelir. Daha sonra birey kararın işlevsel olup olmadığını değerlendirir (Fortune, 1984; D'Zurilla ve Goldfried 1971; D'zurilla ve diğerleri, 2004; Eskin, 2014). Sorun çözme becerisinin daha çok bilişsel ve eylem odaklı olduğu görülmektedir. Burada sorunun çözümüne yönelik aktif ve akılcı çözüm basamakları uygulanmaya çalışılmaktadır. Bu yanıyla da daha etkin bir yönü olduğu değerlendirilmektedir.

Sosyal hizmet, bireylerin sosyal işlevselliklerini geliştirmek için sosyal sorunların çözümüne katkıda bulunmayı amaçlayan ve bu doğrultuda bireylerin, ailelerin, grupların, toplulukların ve toplumun refahını önceleyen bir meslek ve disiplindir. Sosyal hizmet başta çocuklar, engelliler, yaşlılar, kadınlar, göçmenler vb. dezavantajlı gruplar olmak üzere tüm bireylerin sosyal sorunlarını çözmeye odaklanır. Sosyal hizmet uzmanları, sosyal sorunların çözümüne ve önlenmesine yönelik çalışmalarıyla toplumsal refahın artırılması çabalarına katkıda bulunurlar (Koç, 2015). Başka bir deyişle sosyal hizmet özünde bir sosyal sorun çözme mesleğidir. Kişisel, kişilerarası ve toplumsal sorunların çözümünde önemli işlevlere sahiptir. Bu çerçevede sosyal hizmet bölümünden mezun olacak sosyal hizmet uzmanları çeşitli sosyal hizmet kuruluşlarında dezavantajlı gruplarla ve onların sosyal sorunlarıyla çalışacaklardır. Bu çerçevede sosyal hizmet mesleğinin uygulayıcılarının sorun çözme becerilerinin gelişmiş olmasının, gelecekte çalışacakları grupların çoğunlukla sorun çözme noktasında desteğe ihtiyacı olan bireyler olacağı göz önünde bulundurulduğunda verecekleri hizmetin niteliği açısından da önemlidir. Ayrıca sosyal hizmette sorun çözme üzerine yapılan araştırmalar, sosyal hizmet uzmanlarının sorun çözme kapasitelerinin müracaatçıların sorun çözme kapasiteleri kadar önemli olduğunu göstermektedir (Fortune, 1984). Bu anlamda sosyal hizmet uzmanı adaylarının sorun çözme becerilerini tespit etmenin ve geliştirmeye yönelik adımların belirlenmesinin gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

Bilhassa üniversite yaşamında öğrencilerin bazı açılardan karşılaşabileceği sorunlar bulunabilmektedir. Aile yaşamından ayrılarak farklı kültür ve geçmişlerden insanlarla anlaşmak durumunda kalma, ekonomik bir takım zorluklar, akademik sorunlar ve bunların ötesinde gelecekle ilgili iş bulma noktasında yoğunlaşan kaygılardan bahsetmek mümkündür (Engin ve diğerleri, 2023). Gerçekleştirilen bir çalışmaya göre sosyal hizmet öğrencileri en çok gelecek kaygısı, ekonomik, eğitim, psikolojik ve aile alanlarıyla ilgili sorunlar yaşamakta olup, söz konusu sorunlarını daha çok kendileri çözmeye çalışmaktadır (Başer ve Akçay, 2019). Sosyal hizmet öğrencilerinin hizmet verecekleri müracaatçı grupları dikkate alınarak bireysel sosyal sorun çözme becerilerinin hangi düzeyde olduğu merak edilmiştir. Sonuçların bu alanda daha fazla araştırma yapılmasına katkı sağlayacağı, konu ile ilgili alınabilecek önlemlerin belirlenmesi ve sonuçlarının ilgili alana katkı sağlaması açısından yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Ulusal ve uluslararası literatürde sosyal hizmet uzmanı adaylarının kişisel ve sosyal sorun çözme düzeylerini çeşitli değişkenlerle ilişkisi bakımından inceleyen araştırmalar bulunmaktadır (Fortune, 1984; Özkan, Akgün, Zubaroğlu Yanardağ ve Yüceer, 2013; Altınok, 2015; Elkin ve Karadağlı, 2015; Erdoğan ve Purutçuoğlu, 2015; Asimopoulos, Martinaki ve Maniadaki, 2018; Güdük, 2022). Bu çalışmada ise benzerlerinden farklı olarak sosyal hizmet uzmanı adaylarının sosyal hizmet bölümünü isteyerek seçme durumu ve sosyal sorunlara ilgisi, sosyal sorun çözme düzeyleri ile ilişkisi açısından ele alınmaktadır. Bilindiği üzere bir mesleği seçmede o mesleğe ilişkin maddi kazanç durumu, toplumdaki saygınlığı, iş imkânı, ailenin isteği, öğretmenlerin yönlendirmesi, alınan puanın yeterliliği, boşta kalmak istenmemesi, yakın çevrede aynı meslekten tanıdıkların olması vb. kapsamlarda pek çok neden bulunmaktadır. Bununla birlikte mesleğin uygulayıcılarının gelecekte daha nitelikli işler üretmesinde ve iş tatmini elde etmesinde ise söz konusu mesleğin bilinçli olarak tercih edilmesi oldukça önemlidir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009; Aydemir, 2018; Altındal, 2022). Bu nedenlerle sosyal hizmet uzmanı adaylarının sosyal sorun çözme düzeyleri ile meslek tercihleri arasında bir ilişkinin bulunup bulunmadığı merak edilmiştir.

Öte yandan daha önce de vurgulandığı gibi sosyal hizmet, varoluşunu sosyal sorunlar üzerine inşa etmiş bir meslektir (Kallen ve diğerleri, 1989; Michailakis ve Schirmer, 2014). Gelecekte bireyle ve bireye ait sosyal sorunlarla çalışacak bir mesleğin mensubu olacak sosyal hizmet uzmanı adaylarının da sosyal sorunlara ilgili olması beklenmektedir. Tüm bu nedenlerle bu çalışmada sosyal hizmet uzmanı adaylarının sosyal hizmet mesleğini bilinçli bir şekilde tercih etme durumu ve sosyal sorunlara ilgi düzeyleri benzer araştırmalardan farklı olarak ayrı birer değişken olarak ele alınmış ve sosyal sorun çözme düzeyleri ile arasındaki ilişki kapsamında incelenmiştir.

2. Materyal ve Metot

Bu başlık altında çalışmanın yöntemi ve verilerine ilişkin detaylı bilgilere yer verilmektedir.

2.1. Araştırmanın modeli

Çalışma, kesitsel betimsel araştırma modeline göre yürütülmüştür. Kesitsel betimsel çalışmalar, zaman içinde sabit bir noktada olguların durumunu veya olgular arasındaki ilişkileri tanımlamak için kullanılır (Ihudiebube-Splendor ve Chikeme, 2020). Bu modelin kullanılmasının nedeni, araştırmacıya zaman ve maliyet tasarrufu sağlaması ve frekans analizleri için uygun olmasıdır. Araştırmanın bağımlı değişkeni; sosyal sorun çözme düzeyi olup, bağımsız değişkenleri; cinsiyet, sınıf, aile yapısı, üniversite dışında yaşanan yer, sosyal hizmet bölümünü isteyerek seçme ve sosyal sorunlara ilgi düzeyi olarak belirlenmiştir.

2.2. Amaç

Bu çalışma, sosyal hizmet uzmanı adaylarının sosyal sorun çözme düzeyleri ile bazı değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu çerçevede katılımcıların sosyal sorun çözme, sorun yönelimi ve sorun çözme beceri düzeyleri bazı sosyo-demografik özellikleri ile arasındaki ilişki açısından analiz edilmiştir. Sosyal hizmet bir meslek ve disiplindir. Önceliği dezavantajlı gruplara hizmet etmektir. Bu çerçevede, sosyal hizmet uzmanı adaylarının hizmet verecekleri müracaatçı grupları ve kullanacakları müdahaleler dikkate alındığında karşılaştıkları sosyal sorunları çözme düzeylerinin belirlenerek bu kapsamda alınacak önlemlerin ortaya çıkarılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın soruları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- 1- Katılımcıların sosyal sorun çözme, sorun yönelimi ve sorun çözme beceri düzeyleri nedir?
- 2- Katılımcıların sosyal sorun çözme, sorun yönelimi ve sorun çözme beceri düzeyi cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 3- Katılımcıların sosyal sorun çözme, sorun yönelimi ve sorun çözme beceri düzeyleri öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılaşmakta mıdır?
- 4- Katılımcıların sosyal sorun çözme, sorun yönelimi ve sorun çözme becerileri aile yapısına göre farklılaşmakta mıdır?
- 5- Katılımcıların sosyal sorun çözme, sorun yönelimi ve sorun çözme beceri düzeyleri algılanan akademik başarı düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- 6- Katılımcıların sosyal sorun çözme, sorun yönelimi ve sorun çözme beceri düzeyleri üniversite dışında yaşadıkları yere göre farklılaşmakta mıdır?
- 7- Katılımcıların sosyal sorun çözme, sorun yönelimi ve sorun çözme beceri düzeyi sosyal hizmet bölümünü isteyerek seçmelerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 8- Katılımcıların sosyal sorun çözme, sorun yönelimi ve sorun çözme beceri düzeyi sosyal sorunlara ilgisine göre farklılaşmakta mıdır?

2.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde öğrenim gören 248 sosyal hizmet uzmanı adayı araştırmanın evreni olarak belirlenerek tam sayım yapılmıştır. Çalışmada evrenin tamamına ulaşılması hedeflendiğinden olasılığa dayalı olmayan örnekleme yöntemi kullanılmış ve araştırmaya katılmak isteyen toplam 163 kişiye ulaşılmıştır. Bu bağlamda evrenin %65.7'sine ulaşıldığı görülmektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışmanın verileri SPSS 29 yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın amacı katılımcıların sosyal sorun çözme düzeyinin bazı değişkenlerle ilişkisi kapsamında değerlendirmek olduğundan ilişki testlerine yer verilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi betimlemeye dayalı istatistiklere göre gerçekleştirilmiştir. Hipotez testleri (ilişki) t testi ve ANOVA testi ile değerlendirilmiştir. İki'den fazla kategoriye sahip değişkenler için, ilişkinin hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla LSD ikili karşılaştırma testi kullanılmıştır. Bulgular 0.05 anlamlılık düzeyinde %95 güven aralığında yorumlanmıştır. Ölçeklerin geçerlilik katsayısı (Cronbach's Alpha) hesaplamaları değerlendirilmiş ve güvenilir ölçüm araçları oldukları sonucuna varılmıştır.

Verilerin normal dağılıma uygunluğu çerçevesinde çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş ve normal dağılıma uygun olduğu tespit edilmiştir.

2.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmada Sosyo-demografik bilgi formu ve Türkçe uyarlaması yapılan Sosyal Sorun Çözme Envanteri kullanılmıştır (Duyan ve Gelbal, 2008).

Sosyo-demografik bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Katılımcıların yaşı, cinsiyeti, anne ve baba eğitim düzeyi, üniversite dışında ikamet ettiği yer, en uzun süre ikamet ettiği yer, aile yapısı, çalışma durumu, gelir düzeyi, boş zaman aktiviteleri, akademik başarı düzeyi, sosyal hizmet bölümünü tercih etme isteği, sosyal sorunlara ilgi düzeyi ve gündemi takip etme ile ilgili bilgileri içermektedir.

Sosyal Sorun Çözme Envanteri, D'Zurilla ve Nezu (1990) tarafından oluşturulmuş olup, sosyal sorun çözme becerilerini ölçmede kullanılmaktadır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Duyan ve Gelbal (2008) tarafından gerçekleştirilmiştir. Sosyal Sorun Çözme Envanteri, Sorun Yönelimi Ölçeği (30 madde) ve Sorun Çözme Becerileri Ölçeğinden (40 madde) oluşmaktadır. Sorun Yönelimi Ölçeğinin üç alt ölçeği bulunmaktadır: Biliş, Duyuş ve Davranış. Sorun Çözme Becerisi Ölçeğinin ise dört alt ölçeği bulunmaktadır: Sorun Tanımı ve Formülasyonu, Alternatif Üretme, Karar Verme ve Çözüm Uygulama ve Doğrulama. Maddelerde yer alan her bir ifade için katılımcılardan görüşlerini beş düzeyde ifade etmeleri istenmektedir: "Benim için kesinlikle doğru değil-0 puan", "Benim için çok az doğru-1 puan", "Benim için orta derecede doğru-2 puan", "Benim için çok doğru-3 puan" ve "Benim için kesinlikle doğru-4 puan". Envanterdeki 35 madde ters puanlanmaktadır. Bu çerçevede her bir ölçekten alınabilecek minimum ve maksimum puanlar şöyledir: Sosyal Sorun Çözme Envanterinden alınan en yüksek ve en düşük 0-280 puan; Sorun Yönelimi Ölçeğinden alınan en yüksek ve en düşük 0-120 puan; Sorun Çözme Becerileri Ölçeğinden alınan en yüksek ve en düşük puan 0-160'dir. Alt ölçeklerden alınabilecek puanlar ise 0-40 arasındadır. Puanlardaki sayı artışı bireylerin sorun çözme düzeyinin yüksek olduğunu ifade etmektedir.

2.6. Veri Toplama Süreci

Veri toplama araçları, çalışmaya katılmak isteyen öğrencilere 30.10.2023 ile 12.11.2023 tarihleri arasında uygulanmıştır. Öğrencilerden öncelikle bilgilendirilmiş onam formunu doldurmaları istenmiştir.

Veri toplama araçları basılmış ve her sınıftan birer temsilci seçilerek sosyal hizmet bölümünde okuyan tüm öğrencilere dağıtılmış ve dağıtımdan 2 hafta sonra toplanmıştır. Öğrencilere ayrıca bilgilendirilmiş onam formunu doldurmaları, ad ve soyadlarını belirtmemeleri konusunda bilgi verilmiştir. Bu çalışmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı ve ders notlarını olumlu ya da olumsuz yönde etkilemeyeceği açıklanmıştır.

3. Bulgular

Araştırma sonuçları başlığı altında öncelikle araştırmaya katılan öğrencilerin bazı sosyo-demografik bilgilerine yer verilmiştir. Ardından katılımcıların Sosyal Sorun Çözme Envanteri ve diğer ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları ve ölçeğin bazı değişkenlerle arasındaki istatistiksel ilişki betimsel analizler yoluyla incelenmiştir. Katılımcıların sosyo-demografik bilgilerinin sıklık analizleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Katılımcıların yaş ortalaması 20 olup, minimum 17 ve maksimum 37 yaşındadırlar. Katılımcıların çoğunluğu kadın (%87,1) ve birinci sınıf öğrencisidir (%37,4). Anne (%52,1) ve babalarının (%30,1) eğitim düzeyi en çok ilkökuldür. Katılımcıların çoğunluğu üniversite dışında yaşadıkları yeri çekirdek ailesi ile birlikte (%88,3), aile yapılarını ise çekirdek aile (%81,6) olarak belirtmiştir. En uzun süre ikamet ettikleri yer büyükşehirdir (%42,9). Çoğunluğu çalışmamaktadır (%84,7). Boş zamanlarını çoğunlukla gezi (%38) ve kişisel gelişim kursları (%33,1) gibi faaliyetlerle geçirmektedirler. Katılımcıların büyük bir kısmı sosyal hizmet bölümünü isteyerek seçmiştir (%84). Katılımcıların yarısından fazlası toplumsal sorunlara ilgi duyduğunu (%59,5) ve gündemi her gün takip ettiğini (%48,5) belirtmiştir.

Çalışmada kullanılan Sosyal Sorun Çözme Envanteri ile alt ölçekleri ve alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 2.'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Sosyo-demografik Değişkenler

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	142	87,1
	Erkek	20	12,3
	Toplam	162	99,4
Sınıf	1. sınıf	61	37,4
	2. sınıf	39	23,9
	3. sınıf	36	22,1
	4. sınıf	26	16
	Toplam	162	99,4
Annenin Eğitim Düzeyi	İlkokul	85	52,1
	Ortaokul	34	20,9
	Lise	27	16,6
	Üniversite	7	4,3
Babanın Eğitim Düzeyi	Toplam	161	98,8
	İlkokul	49	30,1
	Ortaokul	47	28,8
	Lise	39	23,9
Üniversite Dışında Yaşadığı Yer	Üniversite	21	12,9
	Toplam	2	1,2
	Çekirdek Aile	144	88,3
	Aileden Biri	12	7,4
En Uzun Süre Yaşadığı Yer	Arkadaş	4	2,5
	Toplam	162	99,4
	Şehir	58	35,6
	Köy	10	6,1
Aile Yapısı	Toplam	162	99,4
	Çekirdek Aile	133	81,6
	Geniş Aile	19	11,7
	Parçalanmış Aile	10	6,1
Çalışma Durumu	Toplam	162	99,4
	Çalışan	21	12,9
	Çalışmayan	138	84,7
Boş Zaman Aktiviteleri	Toplam	159	97,5
	Gezi	62	38
	Spor	30	18,4
	Kültürel Aktiviteler	42	25,8
Sosyal Hizmet Bölümünü İsteyerek Seçme Durumu	Gönüllü Aktiviteler	37	22,7
	İsteyerek Seçmeyen	24	14,7
	Toplam	161	98,8
	Çok Başarılı	3	1,8
Algılanan Akademik Başarı Düzeyi	Başarılı	65	39,9
	Orta	94	57,7
	Toplam	162	99,4
Sosyal Sorunlara İlgili Düzeyi	Çok İlgili	26	16
	İlgili	97	59,5
	Orta Düzeyde İlgili	39	23,9
	Toplam	162	99,4
Gündemi Takip Etme	Haftalık	72	44,2
	Aylık	6	3,7
	Takip Etmeyen	5	3,1
	Toplam	162	99,4

Ölçeklere ait puanların istatistiksel analizlere uygunluğu kapsamında verilerin normal dağılımı incelenmiştir. Ölçeklerin ve alt boyutlarının çarpıklık ve basıklık katsayıları kabul edilebilir aralık olan +2,5 ve -2,5 aralığında olduğundan ölçek puanları normal dağılım göstermektedir (George ve Mallery, 2010). Bu araştırma kapsamındaki ölçeklerin güvenilirlik analizi sonuçlarına göre Sosyal Sorun Çözme Envanterinin iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.949$, Sorun Yönelimi Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.924$ ve Sorun Çözme Becerileri Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.918$ 'dir. Sorun Yönelimi Ölçeğinin alt boyutları olan Biliş, Duyuş ve Davranış ölçeklerinin iç tutarlılık katsayıları sırasıyla $\alpha=.738$, $\alpha=.860$ ve $\alpha=.828$ 'dir. Sorun Çözme Becerileri Ölçeğinin alt boyutlarından Sorun Tanımı ve Formülasyonu boyutunun iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.688$, Seçenek Çözümlerin Oluşturulması boyutunun iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.737$, Karar Verme boyutunun iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.782$ ve Çözümü Gerçekleştirme ve Doğrulama boyutunun iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.791$ 'dir. Bu çerçevede, bu araştırma kapsamında, ölçeklerin güvenilir ölçüm araçları olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Ölçeklere Ait İstatistikler

	Min.	Max.	Ortalama	SD	Çarpıklık	Basıklık	α
Sosyal Sorun Çözme Envanteri	43	260	186	42.82	-.274	-.174	.949
Sorun Yönelimi Ölçeği	18	115	78	21.4	-.523	-.189	.924
Biliş	10	39	25.90	6.56	-.389	-.414	.738
Duyuş	2	40	25.08	8.82	-.445	-.128	.860
Davranış	3	40	27.15	8.24	-.732	.090	.828
Sorun Çözme Becerileri Ölçeği	19	154	108	25.6	-.243	-.112	.918
Sorun tanımlaması ve formülasyonu	7	61	27.77	7.65	.247	.145	.688
Seçenek Çözümlerin Oluşturulması	4	39	26.14	6.95	-.185	-.536	.737
Karar verme	4	40	26.99	7.06	-.223	-.179	.782
Çözümü Gerçekleştirme ve Doğrulama	3	40	27.40	6.88	-.325	-.122	.791

Katılımcıların Sosyal Sorun Çözme Envanterinden aldıkları puanlar minimum 43 ile maksimum 260 arasında değişmekte olup ortalama puan 186 ± 42.82 'dir. Katılımcıların Sorun Yönelimi Ölçeği puanları minimum 18 ile maksimum 115 arasında değişmekte olup ortalama 78 ± 21.4 'tür. Sorun Yönelimi Ölçeğinin alt boyutlarından Biliş boyutunun puan ortalaması $25,90 \pm 6,56$, Duyuş boyutunun puan ortalaması $25,08 \pm 8,82$ ve Davranış boyutunun puan ortalaması $27,15 \pm 8,24$ 'tür. Sorun Çözme Becerileri Ölçeğinden alınan en düşük puan 19, en yüksek puan 154 olup, ortalama puan $108 \pm 25,6$ 'dır. Sorun Çözme Becerileri Ölçeğinin alt boyutlarından Sorun Tanımlaması ve Formülasyonu boyutunun puan ortalaması $27,77 \pm 7,65$, Seçenek Çözümlerin Oluşturulması boyutunun puan ortalaması $26,14 \pm 6,95$, Karar Verme boyutunun puan ortalaması $26,99 \pm 7,06$ ve Çözümü Gerçekleştirme ve Doğrulama boyutunun puan ortalaması $27,40 \pm 6,88$ 'dir.

Tablo 3'te katılımcıların cinsiyetine göre Sosyal Sorun Çözme Envanteri ve alt ölçekleri arasındaki istatistiksel farklılıklar gösterilmektedir.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Sosyal Sorun Çözme Düzeyi, Sorun Yönelimi ve Sorun Çözme Becerilerindeki Farklılıklara İlişkin T-testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p
Sosyal Sorun Çözme Envanteri	Kadın	142	2.68	.58			
	Erkek	20	2.78	.48	-.894	27.336	.18
Sorun Yönelim Ölçeği	Kadın	142	2.62	.68	-.494	160	.31
	Erkek	20	2.70	.68			
Sorun Çözme Becerileri Ölçeği	Kadın	142	2.72	.61	-1.057	28.740	.15
	Erkek	20	2.84	.47			

Katılımcıların "Sosyal Sorun Çözme Envanterinden" aldıkları ortalama puan, cinsiyete göre istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir ($t[-894] = 27,336$ $p > .05$). Erkek öğrencilerin Sorun Çözme Envanteri toplam puan ortalaması ($\bar{x} = 2,78 \pm ,48$), kız öğrencilerin toplam puan ortalamasından ($\bar{x} = 2,68 \pm ,58$) daha yüksektir. Öte yandan, cinsiyet ile "Sorun Yönelimi" ($t[-.494] = 160$; $p > .05$) ve "Sorun Çözme Becerileri" ($t[-1.057] = 28.740$; $p > .05$) arasında anlamlılık bulunmamaktadır.

Tablo 4'te katılımcıların sınıfına göre Sosyal Sorun Çözme Envanteri ve alt ölçekleri arasındaki istatistiksel farklılıklar gösterilmektedir.

Tablo 4. Sınıfa Göre Sosyal Sorun Çözme Düzeyi, Sorun Yönelimi ve Sorun Çözme Becerilerindeki Farklılıklara İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Sosyal Sorun Çözme Envanteri Sınıf										
Sınıf	N	$\bar{X}$	ss	Varyans kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
1. Sınıf (1)	61	2.78	.63	Gruplar arası	3.633	3	1.211			
2. sınıf (2)	39	2.82	.47	Grup içi	49.162	158	.311			
3. sınıf (3)	36	2.60	.52	Toplam	52.796	161		3.892	.010*	1-4; 2-4
4. sınıf (4)	26	2.40	.57							
Toplam	162	2.69	.57							
Sorun Yönelim Ölçeği Sınıf										
Sınıf	N	$\bar{X}$	ss	Varyans kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
1. Sınıf (1)	61	2.72	.73	Gruplar arası	4.060	3	1.353			
2. sınıf (2)	39	2.76	.62	Grup içi	71.950	158	.455			
3. sınıf (3)	36	2.55	.65	Toplam				2.972	.034*	1-4; 2-4
4. sınıf (4)	26	2.31	.63							
Toplam	162	2.63	.68							
Sorun Çözme Becerileri Ölçeği Sınıf										
Sınıf	N	$\bar{X}$	ss	Varyans kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
1. Sınıf (1)	61	2.82	.67	Gruplar arası	3.354	3	1.118			
2. sınıf (2)	39	2.87	.51	Grup içi	54.494	158	.345			
3. sınıf (3)	36	2.63	.52	Toplam				3.241	.024*	1-4; 2-4
4. sınıf (4)	26	2.47	.53							
Toplam	162	2.73	.59							

Katılımcıların “Sosyal Sorun Çözme Düzeyi” ($F= 3.892$; $p<0.05$), “Sorun Yönelimi” ($F= 2.972$; $p<0.05$) ve “Sorun Çözme Beceri Düzeyleri” ($F= 3.241$ $p<0.05$) öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Katılımcıların sosyal sorun çözme düzeylerinin hangi sınıflar arasında farklılaştığını belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre 1. sınıf öğrencilerinin “Sosyal Sorun Çözme Düzeyinin” ($\bar{X}=2,78$) 4. sınıf öğrencilerinin “Sosyal Sorun Çözme Düzeyinden” ($\bar{X}=2,40$), 2. sınıf öğrencilerinin “Sosyal Sorun Çözme Düzeyinin” ($\bar{X}=2,82$) 4. sınıf öğrencilerinin “Sosyal Sorun Çözme Düzeyinden” ($\bar{X}=2,40$) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Başka bir deyişle, alt sınıflardaki öğrencilerin sosyal sorun çözme düzeylerinin üst sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların “Sorun Yönelim Düzeyleri” ($F= 2.972$ $p<0.05$) ve “Sorun Çözme Beceri Düzeyleri” ($F= 3.241$ $p<0.05$) sınıflarına göre de farklılık göstermektedir. 1. sınıf ($\bar{X}=2,72$) ve 2. sınıf ($\bar{X}=2,76$) öğrencilerinin “Sorun Yönelim Düzeyleri”, 4. sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}=2,31$) daha yüksektir. 1. sınıf öğrencileri ($\bar{X}=2,82$) ve 2. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}=2,87$) “Sorun Çözme Beceri Düzeyleri”, 4. sınıf öğrencilerinden ($\bar{X}=2,47$) daha yüksektir. Başka bir deyişle, alt sınıflardaki öğrencilerin “Sorun Yönelim” ve “Sorun Çözme Becerilerinin” üst sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 5’te katılımcıların aile yapısına göre Sosyal Sorun Çözme Envanteri ve alt ölçekleri arasındaki istatistiksel farklılıklar gösterilmektedir.

Tablo 5. Aile Yapısına Göre Sosyal Sorun Çözme Düzeyi, Sorun Yönelimi ve Sorun Çözme Becerilerindeki Farklılıklara İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Sosyal Sorun Çözme Envanteri										
Aile Yapısı	N	$\bar{X}$	ss	Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
Çekirdek Aile (1)	133	2.66	.55	Gruplar Arası	3.008	2	1.504			
Geniş Aile (2)	19	2.61	.61	Grup İçi	49.788	159	.313			
Parçalanmış Aile (3)	10	3.22	.49	Toplam	52.796	161		4.802	.009*	3-1-2
Toplam	162	2.69	.57							
Sorun Yönelimi Ölçeği										
Aile Yapısı	N	$\bar{X}$	ss	Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
Çekirdek Aile (1)	133	2.61	.65	Gruplar Arası	2.584	2	1.292			
Geniş Aile (2)	19	2.51	.82	Grup İçi	73.426	159	.462			
Parçalanmış Aile (3)	10	3.11	.69	Toplam	76.010	161		2.798	.064*	3-1-2
Toplam	162	2.63	.68							
Sorun Çözme Becerileri Ölçeği										
Aile Yapısı	N	$\bar{X}$	ss	Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
Çekirdek Aile (1)	133	2.70	.58	Gruplar Arası	3.435	2	1.717			
Geniş Aile (2)	19	2.69	.58	Grup İçi	54.412	159	.342			
Parçalanmış Aile (3)	10	3.30	.53	Toplam	57.847	161		5.019	.008*	3-1-2
Toplam	162	2.73	.59							

Katılımcıların “Sosyal Sorun Çözme” düzeyi (F= 4.802; p<0.05), “Sorun Yönelimi” (F= 2.798; p<0.05) ve “Sorun Çözme Beceri” düzeyi (F= 5.019; p<0.05) aile yapısına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Katılımcıların “Sosyal Sorun Çözme Düzeylerinin” hangi aile yapısı arasında farklılaştığını belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Test sonuçları, parçalanmış ailelerden gelen katılımcıların ($\bar{X}$ =3,22) çekirdek ailelerden ($\bar{X}$ =2,66) ve geniş ailelerden ($\bar{X}$ =2,61) gelenlere kıyasla daha yüksek düzeyde “Sosyal Sorun Çözme” düzeyine sahip olduğunu göstermektedir. Katılımcıların “Sorun Çözme Yönelimleri” ($\bar{X}$ =2,63) ve “Sorun Çözme Beceri Düzeyleri” ($\bar{X}$ =2,73) parçalanmış aileye sahip katılımcılarda ($\bar{X}$ =3,11 ve $\bar{X}$ =3,30) çekirdek ($\bar{X}$ =2,61 $\bar{X}$ =2,70) ve geniş aileye sahip katılımcılara ($\bar{X}$ =2,51 ve $\bar{X}$ =2,69) kıyasla anlamlı düzeyde farklı bulunmuştur.

Tablo 6’da katılımcıların üniversite dışında birlikte yaşadıkları kişiye göre Sosyal Sorun Çözme Envanteri ve alt ölçekleri arasındaki istatistiksel farklılıklar gösterilmektedir. Katılımcıların “Sosyal Sorun Çözme” düzeyleri (F= 3.665; p<0.05), “Sorun Yönelimi” (F= 2.840; p<0.05) ve “Sorun Çözme Becerileri” (F= 3.345; p<0.05) üniversite dışında yaşadıkları yere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Katılımcıların “Sosyal Sorun Çözme” düzeyinin yaşadıkları yere göre farklılığını belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre, aile üyelerinden biriyle yaşayanların ($\bar{X}$ =3,25) “Sosyal Sorun Çözme” düzeyi, yalnız yaşayanlara ($\bar{X}$ =2,10) göre daha yüksek bulunmuştur. Aile üyelerinden biriyle yaşayan katılımcıların ($\bar{X}$ =3,14) “Sorun Yönelim” düzeyi yalnız yaşayanlara ($\bar{X}$ =2,30) göre daha yüksektir. Öte yandan çekirdek aile ($\bar{X}$ =2,71) ve ebeveynlerinden biriyle ($\bar{X}$ =3,16) yaşayanların “Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin” yalnız yaşayanlara ($\bar{X}$ =1,96) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Tablo 7’de katılımcıların algılanan akademik başarı durumuna göre Sosyal Sorun Çözme Envanteri ve alt ölçekleri arasındaki istatistiksel farklılıklar gösterilmektedir.

Tablo 6. Üniversite Dışında Birlikte Yaşanılan Kişilere Göre Sosyal Sorun Çözme Düzeyi, Sorun Yönelimi ve Sorun Çözme Becerilerindeki Farklılıklara İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Sosyal Sorun Çözme Envanteri	N	$\bar{X}$	ss	Varyans kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
Üniversite Dışında Yaşadığı Yer										
Yalnız (1)	2	2.10	.27	Gruplar arası	3.435	3	1.145			
Çekirdek Aile (2)	144	2.66	.56	Grup içi	49.361	158	.312			
Aile Üyelerinden Biri (3)	12	3.25	.41	Toplam	52.796	161		3.665	.014*	3-1;
Arkadaş (4)	4	2.80	.48							
Toplam	162	2.69	.57							
Sorun Yönelim Ölçeği										
Üniversite Dışında Yaşadığı Yer	N	$\bar{X}$	ss	Varyans kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
Yalnız (1)	2	2.30	.28	Gruplar arası	3.889	3	1.296			
Çekirdek Aile (2)	144	2.58	.68	Grup içi	72.121	158	.456			
Aile Üyelerinden Biri (3)	12	3.14	.58	Toplam	76.010	161		2.840	.040*	3-1
Arkadaş (4)	4	2.88	.39							
Toplam	162	2.63	.68							
Sorun Çözme Becerileri Ölçeği										
Üniversite Dışında Yaşadığı Yer	N	$\bar{X}$	ss	Varyans kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
Yalnız (1)	2	1.96	.26	Gruplar arası	3.455	3	1.152			
Çekirdek Aile (2)	144	2.71	.59	Grup içi	54.392	158	.344			2-1; 3-1
Aile Üyelerinden Biri (3)	12	3.16	.56	Toplam	57.847	161		3.345	.021*	
Arkadaş (4)	4	2.74	.55							
Toplam	162	2.73	.59							

Katılımcıların “Sosyal Sorun Çözme” düzeyleri” (F= 4.206; p<0.05) ve “Sorun Çözme Becerileri” (F= 4.208; p<0.05) ile akademik başarı durumları arasında istatistiksel fark bulunmaktadır. Öte yandan, katılımcıların “Sorun Yönelimi” düzeyleri” (F= 2.755; p<0.05) ile algılanan akademik başarı durumları arasında fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

Katılımcıların “Sosyal Sorun Çözme” düzeyleri ile algılanan akademik başarı durumları arasındaki farkı belirlemek üzere yapılan LSD testi sonuçlarına göre, algılanan akademik başarısını çok başarılı olarak ifade edenlerin “Sosyal Sorun Çözme” düzeyleri ($\bar{X}$ =2,54), algılanan akademik başarısını orta olarak ifade edenlerden ($\bar{X}$ =2,59) daha yüksek bulunmuştur. Katılımcıların “Sorun Çözme Beceri” düzeyleri ile algılanan akademik başarı durumları arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre algılanan akademik başarısını başarılı olarak ifade edenlerin ($\bar{X}$ =2,90) “Sorun Çözme Beceri” düzeyinin akademik başarısını orta olarak ifade edenlerden ($\bar{X}$ =2,62) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 8’de katılımcıların sosyal hizmet bölümünü isteyerek seçme durumuna göre Sosyal Sorun Çözme Envanteri ve alt ölçekleri arasındaki istatistiksel farklılıklar gösterilmektedir.

Tablo 7. Algılanan Akademik Başarı Durumuna Göre Sosyal Sorun Çözme Düzeyi, Sorun Yönelimi ve Sorun Çözme Becerilerindeki Farklılıklara İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Sosyal Sorun Çözme Envanteri										
Algılanan Akademik Başarı	N	$\bar{X}$	ss	Varyans kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
Çok başarılı (1)	3	2.54	.42	Gruplar arası	2.653	2	1.326			
Başarılı (2)	65	2.84	.55	Grup içi	50.143	159	.315			
Orta (3)	94	2.59	.56	Toplam	52.796	161		4.206	.017*	1-3 2-3
Toplam	162	2.69	.57							
Sorun Yönelim Ölçeği										
Algılanan Akademik Başarı	N	$\bar{X}$	ss	Varyans kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
Çok başarılı (1)	3	2.28	.81	Gruplar arası	2.545	2	1.273			
Başarılı (2)	65	2.77	.63	Grup içi	73.465	159	.462			
Orta (3)	94	2.54	.70	Toplam	76.010	161		2.755	.067	
Toplam	162	2.63	.68							
Sorun Çözme Becerileri Ölçeği										
Algılanan Akademik Başarı	N	$\bar{X}$	ss	Varyans kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
Çok başarılı (1)	3	2.74	.18	Gruplar arası	2.908	2	1.454			
Başarılı (2)	65	2.90	.60	Grup içi	54.940	159	.346			
Orta (3)	94	2.62	.57	Toplam	57.847	161		4.208	.017*	2-3
Toplam	162	2.73	.59							

Tablo 8. Sosyal Hizmet Bölümünü İsteyerek Seçme Durumuna Göre Sosyal Sorun Çözme Düzeyi, Sorun Yönelimi ve Sorun Çözme Becerilerinin Farklılaşma T-Testi Sonuçları

Puan	Sosyal Hizmet Bölümünü İsteyerek Seçme	n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p
Sosyal Sorun Çözme Envanteri	Evet	137	2.73	.571	1.547	159	.062
	Hayır	24	2.53	.557			
Sorun Yönelimi Ölçeği	Yes	137	2.67	.684	1.308	159	.096
	No	24	2.47	.693			
Sorun Çözme Becerileri Ölçeği	Yes	137	2.77	.600	1.463	159	.073
	No	24	2.58	.569			

Katılımcıların “Sosyal Sorun Çözme Envanterinden” aldıkları puan ortalaması ile bölümü isteyerek seçmeleri arasında istatistiksel fark bulunmamaktadır ($t[1.547]=159$; $p>.05$). Sosyal hizmet bölümünü isteyerek seçenlerin “Sorun Çözme Envanterinden” aldıkları toplam puan ortalaması ($\bar{x}=2,73\pm,571$), bölümü isteyerek seçmeyenlerin toplam puan ortalamasından ($\bar{x}=2,53\pm,557$) yüksektir. Öte yandan katılımcıların sosyal hizmet bölümünü isteyerek seçme durumlarına göre “Sorun Yönelimi” ($t[-1.308]=159$; $p>.05$) ve “Sorun Çözme Beceri Düzeyleri” ($t[1.463]=159$; $p>.05$) arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Tablo 9’da katılımcıların sosyal sorunlara ilgi düzeyi ile Sosyal Sorun Çözme Envanteri ve alt ölçekleri arasındaki istatistiksel farklılıklar gösterilmektedir.

Tablo 9. Sosyal Sorunlara İlgi Düzeyine Göre Sosyal Sorun Çözme Düzeyi, Sorun Yönelimi ve Sorun Çözme Becerilerindeki Farklılıklara İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Sosyal Sorun Çözme Envanteri				Sosyal Sorunlara İlgi Durumu	Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
N	$\bar{X}$	ss									
Çok İlgili (1)	26	2.87	.69	Gruplar Arası	2.999	2	1.499				
İlgili (2)	97	2.73	.52	Grup İçi	49.797	159	.313				
Orta İlgili (3)	39	2.46	.54	Toplam	52.796	161		4.787	.010*		1-3
Toplam	162	2.69	.57								
Sosyal Sorun Yönelim Ölçeği				Sosyal Sorunlara İlgi Durumu	Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
N	$\bar{X}$	ss									
Çok İlgili (1)	26	2.74	.81	Gruplar Arası	2.418	2	1.209				
İlgili (2)	97	2.68	.62	Grup İçi	73.592	159	.463				
Orta İlgili (3)	39	2.41	.72	Toplam	76.010	161		2.613	.076		
Toplam	162	2.63	.68								
Sosyal Sorun Çözme Becerileri Ölçeği				Sosyal Sorunlara İlgi Durumu	Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Anlamlılık
N	$\bar{X}$	ss									
Çok ilgili (1)	26	2.96	.67	Gruplar Arası	3.612	2	1.806				
İlgili (2)	97	2.77	.57	Grup İçi	54.235	159	.341				
Orta ilgili (3)	39	2.50	.55	Toplam	57.847	161		5.295	.006*		1-3
Toplam	162	2.73	.59								

Katılımcıların sosyal sorunlara ilgi düzeyi ile “Sosyal Sorun Çözme” düzeyi” ($F= 4.787$; $p<0.05$) ve “Sorun Çözme Beceri” düzeyi ($F= 3.612$; $p<0.05$) arasında anlamlı bir ilişki vardır. Ancak katılımcıların sosyal sorunlara ilgi düzeyleri ile “Sorun Yönelim” düzeyleri” kapsamında fark bulunmamaktadır ($F= 2.613$; $p>0.05$). “Sosyal Sorun Çözme” düzeyi ile sosyal sorunlara ilgi arasındaki farkı göstermek için LSD testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre, sosyal sorunlara çok ilgili olan katılımcıların ($\bar{X}=2,87$) “Sosyal Sorun Çözme” düzeyi orta düzeyde ilgili olanlara göre ($\bar{X}=2,46$) daha yüksektir. Aynı test sonuçlarına göre sosyal sorunlara çok ilgili olan katılımcıların “Sorun Çözme Beceri” düzeyinin” ($\bar{X}=2,96$) orta düzeyde ilgili olanlara ($\bar{X}=2,50$) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Başka bir deyişle sosyal sorunlara ilgi düzeyinin katılımcıların sosyal sorunları çözme düzeyi ve sorun çözme becerilerini artırdığı görülmüştür.

4. Tartışma ve Öneriler

Sosyal sorun çözme, genel olarak bireylerin yaşamlarındaki sorunlar için bilişsel, duyuşsal ve davranışsal başa çıkma becerilerini kullanma yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Nezu ve diğerleri, 2012). Bu araştırmaya katılan sosyal hizmet uzmanı adaylarının ortalamasının üzerinde sosyal sorun çözme düzeyine sahip oldukları, sorun çözme becerilerinin, sorun yönelim düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle katılımcılar sorun çözmeye sorunu tanımlama, seçenek oluşturma, karar verme ve çözüm üretme gibi sorun çözme basamaklarını içeren, akılcı ve eyleme dayalı becerileri daha fazla kullanmaktadırlar. Sosyal hizmet uzmanı adaylarıyla yapılan bir çalışmada da katılımcıların rasyonel sorun çözmeyi daha çok kullandıkları saptanmıştır (Aydemir, Artan ve Öngören, 2021). Bu kapsamda katılımcıların eğitim sürecinde almış oldukları sosyal hizmette planlı müdahale süreci yöntemlerine ilişkin bilgilerin etkisinin olabileceği değerlendirilmektedir. Sosyal hizmet uzmanı adayları ile yapılan başka bir araştırmada katılımcıların sorun çözme düzeyinin orta olduğu tespit edilmiştir (Erdoğan ve Purutçuoğlu, 2015; Güdük, 2020). Sosyal hizmet uzmanlarıyla yapılan bir çalışmada ise, sosyal sorun çözme düzeylerinin bu çalışmadakine benzer olduğu ancak sorun çözmelerinin daha çok sorun yönelimi düzeyinde olduğu bulunmuştur (Koç, 2015).

Araştırma bulgularına göre katılımcıların sosyal sorun çözme düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermemektedir. Nitekim bazı araştırmalara göre de cinsiyet, sorun çözme beceri düzeyi açısından anlamlı farklılık gösteren bir değişken değildir (Şahin ve diğerleri, 1993; Özdemir, 2013; Altınok, 2015; Koç, 2015; Elkin ve Karadağlı, 2015; Asimopoulos ve diğerleri, 2018; Çalışkan, 2019; Güdük, 2020; Öztapak, 2023). Ancak, cinsiyet değişkeninin sorun çözmeye fark oluşturduğunu, kadın üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu ortaya koyan araştırmalarda bulunmaktadır (Uslu ve Girgin, 2010; Işık ve Erdoğan, 2020).

Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf ile sosyal sorun çözme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. 1. ve 2. sınıf katılımcıların sosyal sorun çözme düzeyleri, 4. sınıf öğrencilerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa sahiptir. Üst sınıflardaki katılımcıların sorun çözme düzeyi, alt sınıflardaki katılımcılara göre daha düşüktür. Üniversite öğrencileriyle yapılan diğer çalışmalarda ise farklı sonuçlar elde edilmiştir. Daha üst sınıftaki öğrencilerin alt sınıflardakine göre sorun çözme becerilerinin arttığı bildirilmektedir (Genç ve Kalafat, 2007; Altınok, 2015; Erdoğan ve Purutçuoğlu, 2015; Saracaloğlu, Altay ve Eken, 2016; Asimopoulos ve diğerleri, 2018; Işık ve Erdoğan, 2020). Öğrenim görülen sınıf ile sosyal sorun çözme arasında farklılık olmadığını belirtilen çalışmalar da bulunmaktadır (Çalışkan, 2019; Güdük, 2020). Bu kapsamda öğrenim görülen sınıf değişkeni ile sosyal sorun çözme düzeyi arasında farklı çalışmalara göre farklı sonuçlar elde edilebildiği görülmektedir.

Katılımcıların aile yapısı ile sosyal sorun çözme becerileri de istatistiksel olarak anlam taşımaktadır. Bu çerçevede parçalanmış aile yapısına sahip katılımcıların sosyal sorun çözme düzeyleri çekirdek ve geniş aileye sahip katılımcılardan daha yüksektir. Koç (2015) tarafından sosyal hizmet uzmanları ile yapılan bir çalışmada da tek ebeveynli aile yapısına sahip katılımcıların sosyal sorun çözme düzeyi yüksek bulunmuştur. Bu noktada aile içinde farklı sorunlara sahip bireylerin daha önceki sorun çözme deneyimleri kapsamında becerilerinin daha yüksek olabileceği değerlendirilmektedir. Ancak Elkin ve Karadağlı'nın (2015) çalışmasında aile yapısı ile sosyal sorun çözme düzeyi arasında bir ilişki bulunmamıştır. Bununla birlikte sosyal hizmet uzmanı adayları ile yapılan başka bir çalışmaya göre de sorun çözme düzeyi ile aile yapısı arasında bir fark bulunmadığı ortaya koyulmaktadır (Altınok, 2015).

Ebeveynlerinden birisiyle yaşayan katılımcıların sosyal sorun çözme düzeyleri ve sorun yönelimleri yalnız yaşayanlara göre daha yüksektir. Öte yandan, çekirdek ailesiyle ya da ebeveynlerinden biriyle yaşayanların sorun çözme beceri düzeyleri, yalnız yaşayanlara göre daha yüksektir. Bu durumda ebeveynlerden biri ya da her ikisi ile birlikte yaşamının katılımcıların sorun çözmelerinde bir destek işlevi görebileceği düşünülmektedir. Yapılan diğer çalışmalarda da yüksek sosyal destek algısının bireylerin sorun çözme konusunda kendilerini daha yetkin hissetmelerini sağladığı tespit edilmiştir (Ünivar, 2003; Yavuzer, Albayrak ve Keldal, 2017; Korkut, 2022). Öte yandan Arslan ve Selçuk (2022) tarafından 18-29 yaş arası gençlerle yapılan bir çalışmada, katılımcıların birlikte yaşadıkları kişiler ile sorun çözme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirtilmektedir. Benzer şekilde, sosyal hizmet uzmanı adayları ile yapılan bir araştırmada da birlikte yaşanan kişi ile sosyal sorun çözme düzeyi arasında bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir (Altınok, 2015).

Bu çalışmada katılımcıların sosyal sorun çözme düzeyleri ile algılanan akademik başarıları arasında fark bulunmuştur. Bu durum, teorik ve uygulamalı sosyal hizmet eğitiminin katılımcıların sosyal sorun çözme becerilerinde etkili olabileceğini göstermektedir. Başka çalışmalarda da akademik olarak başarılı üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme düzeylerinin yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirtilmektedir (Çalışkan, 2019). Ancak bazı çalışmalarda, akademik başarı ile sosyal sorun çözme becerileri arasında fark bulunmamıştır (Saracaloğlu, Serin ve Bozkurt, 2001, Elkin ve Karadağlı, 2015; Koç, 2015). Bu çalışmada öğrencilerin akademik başarı durumu not ortalaması üzerinden değil, kendi başarı algılarına göre değerlendirilmiştir. Bu kapsamda akademik başarı düzeyi kendi değerlendirmelerini ifade etmektedir.

Araştırma bulguları, sosyal sorunlara yüksek düzeyde ilgi duyan katılımcılar ile orta düzeyde ilgi duyan katılımcılar arasında sosyal sorun çözme düzeyi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Çalışkan (2019) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada da katılımcıların sosyal sorunlara duyarlılığının bu tür sorunları çözme becerileriyle pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Sosyal hizmet uzmanı adaylarının, bir sorun çözme mesleği olan sosyal hizmet bölümünü tercih etmelerinde kendi sorunlarını çözebilme durumunun etkili olabileceği varsayılmıştır. Ancak katılımcıların sosyal sorun çözme düzeyi ile sosyal hizmet bölümünü isteyerek seçmeleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Her ne kadar katılımcıların sosyal sorunlara ilgileri ile sorun çözme düzeyleri arasında bir farklılık olsa da söz konusu durum sosyal hizmet bölümünü tercih etmeleri açısından bir fark oluşturmamaktadır. Bunun nedenleri arasında sosyal hizmet bölümü tercihlerinde farklı nedenlerin bulunabileceği olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte sosyal sorun çözenin öğrencilerin profesyonel benlik algısı üzerinde etkili olduğunu değerlendiren çalışmalar da bulunmaktadır. Başka bir deyişle, öğrencilerin sorun çözme düzeyi arttıkça, profesyonel benlik algısı da artmaktadır (Öner, Koruklu ve Küçüköğlü, 2019).

Bu çalışma, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde öğrenim gören ve çalışmaya katılmaya istekli olan öğrencilerle sınırlıdır. Bu nedenle araştırma sonuçları kendi evrenine genellenebilir niteliktedir.

Öte yandan bu araştırmanın bulgularına dayanarak aşağıda bazı önerilere yer verilmiştir.

Bilindiği üzere sosyal destek, bireylerin maruz kaldığı stresli yaşam olaylarıyla mücadelede önemli bir işleve sahip olmakla birlikte, karşılaşılan sorunların çözümünde de dikkate değer bir önem taşımaktadır. Bu çalışmanın sonuçlarının da gösterdiği gibi, sosyal destek sistemleri güçlü olan katılımcıların sorun çözme düzeyi de daha yüksek olmaktadır. Bu anlamda sosyal sorun çözme becerilerini geliştirmek için, üniversite öğrencilerinin kullanabileceği sosyal destek mekanizmalarını harekete geçirmek mümkündür. Eğitim süreci boyunca sosyal destek sistemleri kapsamında üniversitelerde oluşturulabilecek ya da halihazırda var olan psikososyal destek birimleri ve öğrencilerin akranlarıyla ilişkilerini güçlendirecek faaliyetler bu anlamda yararlı olabilir.

Bir mesleği isteyerek tercih etmenin ileride verilecek hizmetlerin niteliği açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda üniversite eğitimi öncesinde öğrencilerin gelecekteki meslek tercihlerinde bu hususun daha çok dikkate alınması, öğrencilere rehberlik ve danışmanlık süreçlerinde kendi ilgi ve yeteneklerine göre tercihte bulunmanın önemi üzerinde durulmalıdır. Nitekim, birey ve birey sorunlarının çözümünde görev alacak profesyoneller açısından konunun hassasiyet taşıdığı değerlendirilmektedir.

Algılanan akademik başarının sosyal hizmet uzmanı adaylarının sosyal sorun çözme düzeyini artırdığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda akademik başarısı düşük olan öğrencilerin akademik başarılarının geliştirilmesi için akademik danışmanlar tarafından öğrencilerin izleme ve değerlendirme çalışmaları artırılabilir.

Sosyal sorunlara ilginin öğrencilerin sorun çözme düzeyini artırdığı bulgusundan hareketle, sosyal hizmet eğitimi sırasında öğrencilerin sosyal sorunlara ilgi düzeyini daha da artıracak sınıf içi etkinliklerin kullanılması ve geliştirilmesi değerlendirilebilir. Öte yandan sosyal hizmet eğitimi boyunca sosyal hizmette müracaatçıların sorunlarının çözümünde planlı müdahale sürecine ilişkin konular üzerinde durulsa da sosyal hizmet bölümü müfredatlarına sosyal sorun çözmeye yönelik bir dersin de eklenebileceği değerlendirilmektedir. Bu sayede özünde sorun çözme mesleği olan sosyal hizmet açısından ihtiyaç duyulan bir eksikliğin giderileceği ve öğrencilerin sorun çözme becerilerinin artabileceği değerlendirilmektedir. Sosyal hizmet uzmanı adaylarının yukarıda belirtilen hususlarda desteklenmesinin, mezuniyet sonrası dönemde sorun ve ihtiyaçları olan müracaatçılarla çalışacak olmaları göz önünde bulundurulduğunda verecekleri hizmetin kalitesini artırmaya yarayacağı düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini arttırmak amacıyla bundan sonraki araştırmalarda daha fazla sayıda sosyal hizmet uzmanı adayı ile çalışmaların yapılması, bununla birlikte yalnızca nicel yöntemlerle değil, konunun daha detaylı ve derinlemesine bir şekilde anlaşılması adına nitel yöntemlere de yer verilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

- Altındal, H. (2022). *Üniversite ve bölüm tercih nedenleri: Sosyal hizmet bölümü örneği*, Ankara: İksad Yayınevi. <https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2022/11/UNIVERSITE-VE-BOLUM-TERCIH-NEDENLERI-SOSYAL-HIZMET-BOLUMU-ORNEGI.pdf>.
- Altınok, S. (2015). *Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin sorun çözme becerilerinin ölçülmesi: Yalova örneği*, [Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi]
https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/106583/yokAcikBilim_10084022.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
- Arslan, T. ve Tari Selçuk, K. (2023). Gençlik merkezi faaliyetlerine katılan 18- 29 yaş gençlerde serbest zaman tatmin düzeyinin sosyal sorun çözme becerileri ile ilişkisi. *BANÜ Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 22-31. <https://doi.org/10.46413/boneyusbad.1197270>
- Arslantürk, G. ve Harput, D. (2024). Ortaokul öğrencilerinde sosyal sorun çözme becerilerinin değerlendirilmesi: Araç-amaç sorun çözme prosedürü Türkçe uyarlaması. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 138-151. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1260612>
- Asimopoulos, C., Martinaki S. and Maniadaki K. (2018). Problem-solving skills and mental health of social work students in Greece. *The Journal of Social Sciences Research*, 4(11), 220-228. <https://doi.org/10.32861/jssr.411.220.228>
- Aydemir, L. (2018). Üniversite öğrencilerinin meslek tercihlerini belirleyen faktörlere yönelik bir inceleme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(5), 713-723. <https://doi.org/10.18506/anemon.378084>
- Aydemir, İ., Artan, T. ve Öngören, B. (2021). The investigation of social work student's social problem-solving orientation and problem-solving styles. *Archives of Health Science Research*, 8(1), 17-25 <https://doi.org/10.5152/ArcHealthSciRes.2021.20036>
- Başer, D. ve Akçay, S. (2019). Sosyal hizmet öğrencilerinin sorun yaşadıkları alanların ve yardım arama davranışlarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 14(20), 421-440. <https://doi.org/10.26466/opus.595087>
- Bozdağ Tulum, A. (2023). Sosyal problemlerin tahlilinde göz önünde bulundurulması gereken hususlar. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 15(2), 165-180. <https://doi.org/10.46291/ZfWT/150212>
- Çalışkan, E. (2019). Öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özellikleri ile sosyal sorun çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Fen, Matematik, Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, 2(2), 93-114. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/fmgtd/issue/50283/602672>
- Danış, Z. ve Kara, H.Z. (2016). Sosyal hizmette problem çözme yaklaşımı. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 45(3), 1-10. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3352>.
- Duyan, V. ve Gelbal, S. (2008). Sosyal sorun çözme envanterinin Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 19(1); 7-28. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/issue/48422/613487>
- D'Zurilla, T. J. and Nezu, A. M. (1999) *Problem-solving therapy: A social competence approach to clinical intervention* (2nd ed.). New York: Springer.
- D'Zurilla, T. J., Nezu, A. M. and Maydeu-Olivares, A. (2004). Social Problem Solving: Theory and Assessment. Chang E. C., D'Zurilla T. J., and Sanna L. J. (Eds.), *Social Problem Solving: Theory, research, and training* içinde (11-27 ss.). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10805-001>
- Elliott, T., Herrick, S., MacNair-Semands R. and Harkins, S. (1994). Personality correlates of selfappraised problem-solving ability: Problem orientation and trait affectivity. *Journal of Personality Assessment*, 63, 489-505.
- Elkin, N ve Karadağlı, F. (2015). Üniversite öğrencilerinin sorun çözme becerilerinin değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 11-18.
- Engin, E. ve diğerleri (2023). Sorun çözme terapisi temelli psikiyatri hemşireliği yaklaşımının üniversite öğrencilerinin yaşadıkları ruhsal belirtiler üzerine etkisi. *Journal of Ege University Nursing Faculty*, 39(1), 55-62. <https://doi.org/10.53490/egehemsire.1036992>
- Erdoğan S. ve Puruçuoğlu E. (2015). Okul öncesi öğretmenliği programı ile sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin sorun çözme becerilerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 42, 223-237, <https://doi.org/10.15285/ebd.46461>
- Eskin, M. ve Aycan, Z. (2009). Gözden geçirilmiş sosyal sorun çözme envanterinin Türkçe 'ye uyarlanması

- güvenirlilik ve geçerlik analizi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(23), 1-10.
<https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/94116/>
- Eskin M. (2014). *Sorun çözme terapisi*, Ankara: HYB Basım Yayın
- Fortune, A.E. (1984). Problem-solving ability of social work students. *Journal of Education of Social Work*, 20(2), 25-33. <https://www.jstor.org/stable/41350694>
- Genç, Z.S. ve Kalafat, T. (2007). Öğretmen adaylarının demokratik tutumları ile problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 10-22.
- George, D. and Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference*. 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Güdük, E. (2022). *Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin sorun çözme becerileri ile sosyal öz-yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Hamamcı, Z. ve Çetin, C. (2023). İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile sosyal sorun çözme becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 10(92), 300-312. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3473>
- İşık, M. ve Erdoğan, A. (2020). Üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerileri sürecinde öğrenci topluluklarının rolü: Süleyman Demirel üniversitesi örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 23 (1), 240-256.
- Kallen, D. J., Miller, D. and Daniels, A. (1989) Sociology, social work and social problems. *Sociological Practice*, 7(1), 97-109. <https://digitalcommons.wayne.edu/socprac/vol7/iss1/14>
- Koç, S.Ç. (2015). *Sosyal hizmet uzmanlarının sorun çözme becerileri üzerine bir araştırma*, [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi] <https://openaccess.hacettepe.edu.tr/xmlui/handle/11655/254>
- Korkut, F. (2002). Lise öğrencilerinin sorun çözme becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 177-184. <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/962-published.pdf>
- Maydeu-Olivares, A. and D'Zurilla, T.J. (1995) A factor analysis of the social problem-solving inventory using polychoric correlations. *European Journal of Psychological Assessment*, 11, 98-107. <https://doi.org/10.1027/1015-5759.11.2.98>
- Michailakis, D. and Schirmer, W. (2014). Social work and social problems: A contribution from systems theory and constructionism. *International Journal of Social Welfare*, 23(4), 431-442 <https://doi.org/10.1111/ijsw.12091>
- Nezu, A.M. and Nezu, M.N. (2001). Problem solving therapy. *Journal of Psychotherapy Integration*, 11, 187-205 <https://doi.org/10.1023/A:1016653407338>
- Nezu, A., D'Zurilla T. and Nezu C. (2012). *Problem solving therapy: A treatment manuel*. New York: Springer Pub.
- Öner, H., Koruklu, N. ve Küçüköğlü, N.C. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin profesyonel benlik kavramını yordayan değişkenler: Özgüven ve sosyal sorun çözme becerisi. *Medical Sciences*, 14(4), 184-204. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.4.1B0082>
- Özdemir, P. (2013). *Boşanma sürecindeki çiftlerin sorun çözme becerilerinin incelenmesi (Ordu ili örneği)*. [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi] <https://dergiler.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/86599>
- Özkan, Y. Akgün R., Zubaroğlu Yanardağ, M. ve Yüceer, T. (2013). Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin bazı değişkenlere göre kişilerarası sorun çözme becerilerinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 173(173),197-214. <https://doi.org/10.20296/tsad.29692>
- Öztabak, M.Ü. (2023). The analysis of the relationship between humor styles of counselor candidates and their skills of coping through humor and sorun-solving. *International Journal of Progressive Education*, 19(6), 1-19. <http://doi.org/10.29329/ijpe.2023.615>
- Reis, S. D. ve Heppner, P. P. (1993). Examination of coping resources and family adaptation in mothers and daughters of incestuous versus nonclinical families. *Journal of Counseling Psychology*, 40(1), 100-108.
- Sahin, N., Sahin, N.H. and Heppner P.P. (1993). Psychometric properties of the problem-solving inventory in a group of Turkish university students. *Cognitive Therapy and Research*, 17(4), 379-396. <https://open.metu.edu.tr/handle/11511/66983>
- Saracaloğlu, A. S., Serin, O.ve Bozkurt, N. (2001). Dokuz eylül üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü öğrencilerinin problem çözme becerileri ile başarıları arasındaki ilişki. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(14), 121-134.
- Saracaloğlu, A.S., Altay, B. ve Eken, M. (2016). Sınıf öğretmenleri adaylarının sosyal sorun çözme becerilerini yordayan değişkenler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(23), 680-722. <http://dx.doi.org/10.14520/adyusbd.88693>

- Soylu, C. ve Pala, F.C., (2018). Problem Çözme Performansında Yaşa Bağlı Farklılıklar. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(3), 290-301 <http://doi.org/10.18863/pgy.364106>
- Sarıkaya, T. and Khorshid, L. (2009). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393-423,
- Uslu, M. ve Girgin, C. (2010). The effects of residential conditions on the problem-solving skills of university students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 3031-35.
- Ünivar, A. (2003). *Çok yönlü algılanan sosyal desteğin 15-18 yaş arası lise öğrencilerinde sorun çözme becerisine ve benlik saygısına etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi]. <http://acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/4347>
- Yavuzer, Y., Albayrak, G. ve Keldal, G. (2017). Üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişki: Sorun çözme becerilerinin aracılık etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 242-255 <http://10.16986/HUJE.2017027085>

Etik, Beyan ve Açıklamalar

---

1. Etik Kurul izni ile ilgili;
 Bu çalışmanın yazar/yazarları, Afyon Kocatepe Üniversitesi Etik Kurulu'nun 18.10.2023 tarih 13 sayılı ve 2023/293 kararı ile etik kurul izin belgesi almış olduklarını beyan etmektedir.
  2. Bu çalışmanın yazar/yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedir.
  3. Bu çalışmanın yazar/yazarları kullanmış oldukları resim, şekil, fotoğraf ve benzeri belgelerin kullanımında tüm sorumlulukları kabul etmektedir.
  4. Bu çalışmanın benzerlik raporu bulunmaktadır.
-